

BAB 5 : PEMBENTUKAN MALAYSIA

1.1 Konsep Gagasan Malaysia

Idea Gagasan Malaysia		
Gagasan Malaysia	- Konsep yang menggabungkan beberapa bekas tanah jajahan British di Asia Tenggara	
Idea lain	Idea dari nasionalis sebelum PD2	- Pembentukan Melayu Raya - Mahu mendapatkan kemerdekaan wilayah Alam Melayu dari British, Belanda dan Amerika Syarikat - Tidak berjaya
	Idea dari Pegawai British	- Idea penyatuan wilayah penguasaan British di Asia Tenggara dalam satu pentadbiran dan ekonomi - Bertujuan memudahkan pentadbiran British
	Cadangan Tunku Abdul Rahman	- Penggabungan Persekutuan Tanah Melayu dengan Sarawak, Sabah, Singapura dan Brunei untuk merdeka dalam satu sistem Kerajaan Persekutuan

5.2 Perkembangan Idea dan Usaha Pembentukan Malaysia

Idea Pegawai British		
1887	Lord Brassey [Pengaruh SBBU]	- Di Parlimen British - Cadangan: gabung Sarawak, Sabah, Negeri Melayu dan NNS supaya menjadi tanah jajahan yang besar - Cadangan dikemukakan kerana pegawai British melihat potensi ekonomi melalui penggabungan wilayah ini
1951	Cadangan Sir Malcom MacDonald [Gabenor Jeneral British di Asia Tenggara]	- Cadang gabung tanah jajahan British di Asia Tenggara bagi membentuk satu entiti politik dan ekonomi - Bertujuan menyesuaikan dengan rancangan dekolonisasi - Beliau mengadakan perbincangan dengan Dato' Onn Jaafar (UMNO) dan ahli Majlis Perundangan Persekutuan berkaitan dengan usaha gabungkan Tanah Melayu, Singapura dan wilayah Borneo
1952	Sir Gerald Templer [Pesuruhjaya Tinggi British di Tanah Melayu]	- Minta penggabungan wilayah ini disegerakan bagi tujuan keselamatan - Jan 1960: mesyuarat pegawai tinggi British di Borneo bersetuju dengan cadangan pertahanan dan keselamatan

1960		Sir Geoffrey Tory [Pesuruhjaya Tinggi British T. Melayu]	- Cadang penyatuan Singapura dan Tanah Melayu atas kepentingan ekonomi - dapat sokongan Pejabat Kolonial
		Maksud dekolonisasi	- Proses ke arah berkerajaan sendiri
		Pesuruhjaya Tinggi British	- Gelaran jawatan yang disandang oleh ketua perwakilan negara dalam kalangan negara Komanwel - Jawatan ini setara dengan duta

Idea Penduduk Tempatan

1906		Majalah Al-Imam	- Gesa penyatuan raja dan orang Melayu dalam pendidikan dan pembangunan ekonomi di Alam Melayu
1938		Nasionalis Tanah Melayu [sebelum PD2]	- Memperjuangkan konsep Melayu Raya - Antaranya Ibrahim Haji Yaakob, Harun Aminurrashid, Ahmad Boestamam, Ishak Haji Muhammad (Pak Sako), Dr. Burhanuddin al-Helmi - Idea mereka: gabungkan Tanah Melayu dan Indonesia - Tetapi tidak berhasil apabila Presiden Soekarno isytihar kemerdekaan Indonesia tanpa melibatkan Tanah Melayu
		1955	Tunku Abdul Rahman
1958		Datu Mustapha Datu Harun	- Pemimpin Sabah - Dalam pertemuan dengan Tunku Abdul Rahman di Kuala Lumpur pada 1958 - Menyatakan minat utk bawa Sabah bergabung dengan Tanah Melayu
1960	Tunku Abdul Rahman	Tunku Abdul Rahman	- Memaklumi Lord Perth 10 Jun 1960 - Bahawa Tunku berminat bergabung dengan Sarawak, Sabah, Brunei dan Singapura

Rasional Idea Pembentukan Malaysia		
Keselamatan	Ancaman Komunis di Singapura	<ul style="list-style-type: none"> - Menggugat keselamatan PTM - Tunku anggap Singapura pusat kegiatan komunis - Penyatuan dgn Singapura dapat beri kuasa kepada Kerj. Pesekutuan dalam bidang keselamatan dan pertahanan bagi membendung ancaman komunis di Singapura
	Perkembangan di Sarawak	<ul style="list-style-type: none"> - Terdapat ancaman komunis - Melalui gerakan Clandestine Communist Organization (CCO) - Penyertaan Sarawak British harap dapat bendung komunis
Keseimbangan Komposisi Penduduk	Kebimbangan Tunku dan UMNO	<ul style="list-style-type: none"> - Keputusan terima Singapura mewujudkan ketidakseimbangan komposisi penduduk antara orang Melayu dengan orang Cina - Gabungan Sarawak, Sabah dan Brunei akan seimbangkan komposisi kaum
Mempercepat Kemerdekaan	<ul style="list-style-type: none"> - Bagi British, gagasan dapat merealisasikan rancangan dekolonisasi serta mempercepatkan kemerdekaan Sarawak dan Sabah - British perlu pastikan usaha ini dapat sokongan dari wilayah Borneo (Sab/Sar) 	
Pembangunan Wilayah	<ul style="list-style-type: none"> - Gabungan TM + Sarawak + Sabah + Singapura + Brunei membentuk sebuah negara - Tujuan dapat bersatu dalam usaha mempercepat pembangunan - Meningkatkan taraf hidup peribumi dalam aspek spt infrastruktur, sosial dan ekonomi lebih seimbang 	

5.3 Reaksi Tempatan dan Negara Jiran terhadap Pembentukan Malaysia

	<ul style="list-style-type: none"> - Umum pembentukan Malaysia pada 27 Mei 1961 - Ucapan Tunku kepada wartawan asing di Hotel Adelphi Singapura
---	---

Reaksi Awal Terhadap Gagasan Malaysia	
Persekutuan Tanah Melayu	<ul style="list-style-type: none"> - Sambut baik dr penduduk dan parti politik - Parti politik setuju dan terima cadangan walau berbeza pendapat dalam melaksanakannya - Tunku mendapat sokongan UMNO

Sarawak	Menyokong	BARJASA [1961]	- Pimpinan Datuk Patinggi Abdul Rahman Ya'kub dan Tuanku Haji Bujang Tuanku Othman
		PANAS [1960]	- Pimpinan Datu bandar Abang Haji Mustapha sokong
		PESAKA [1962]	- Pimpinan Temenggung Jugah anak Barieng sokong
		SCA [1962]	- Sokong
	Menentang pada awal	SUPP [1959]	- Ong Kee Hui
	SNAP	- Stephen Kalong	
Menentang kemudian menyokong	SNAP [1961]	<ul style="list-style-type: none"> - Mula menentang - Kemudian sokong berdasarkan cdgan Jawatankuasa Setia Kawan Malaysia (JSKM) 	
	Okt 1962	- PANAS+SNAP + BARJASA + SCA + PESAKA membentuk Parti Perikatan untuk menyokong Malaysia	
	Jan 1963	- Parti politik Sarawak menubuhkan gabungan menyokong Malaysia yg dinamakan Sarawak Alliance	
Sabah	Reaksi awal	<ul style="list-style-type: none"> - Curiga dan bimbang - Tiada keperluan utk gabung krn <ol style="list-style-type: none"> Sabah berkembang dlm perdagangan Sistem perkhidmatan awam semakin baik Penduduk bebas menjalankan kegiatan harian Tentera British menjamin keselamatan mereka 	
	Menyokong	Parti ditubuhkan	<ul style="list-style-type: none"> - UNKO - USNO: Datu Mustapha Datu Harun sokong sejak awal - Pasok Momogun - SCA
Gabungan		- Parti gabung: Sabah Alliance Okt 1962 : UNKO, USNO, United Pasok Momogun (UPKO), Democratic Party dan Sabah Indian Congress	

	Menentang	Sebab <ul style="list-style-type: none"> - Mengejutkan pemimpin dan penduduk di Sabah - Melahirkan keinginan utk dapatkan kemerdekaan berasingan / membentuk sebuah Kesatuan Negeri-Negeri Borneo yg merdeka - Penduduk anggap T M terasing spt Indonesia dan Filipina - Mereka persoal keadaan pemimpin tempatan perlu sesuaikan diri dengan politik, pilihanraya dan berkerajaan sendiri yg sudah diamalkan di Singapura dan Tanah Melayu - Jarak antara Sarawak, Sabah dan Kuala Lumpur jauh
	Tindakan rakyat Sabah	<ul style="list-style-type: none"> - Pemimpin di Borneo membentuk Barisan Bersatu pada 9 Ogos 1961 - Untuk mencabar rancangan gagasan Malaysia - Anggota Barisan Bersatu <ol style="list-style-type: none"> Ong Kee Hui (Pengerusi SUPP) A.M Azahari (Parti Rakyat Brunei) Donald Stephens {Fuad Stephens} (UNKO). Kemudian UNKO sokong
	Parti di Sabah	<ol style="list-style-type: none"> The United National Kadazan Organization (UNKO) – 1961 Democratic Party – 1961 United Sabah National Organization (USNO)-1961 United Pasok Momogun-1962 United Party-1962 Borneo Utara National Party (BUNAP) iaitu gabungan Democratic Party dan United Party-1962
Singapura	Menyokong	People’s Action Party (PAP) <ul style="list-style-type: none"> - Dipimpin Lee Kuan Yew - Sambut baik
		Pedagang / pengusaha industri <ul style="list-style-type: none"> - Sokong kerana buka peluang pasaran
	Menentang	Parti lain <ul style="list-style-type: none"> - Parti Buruh Singapura setuju tp anggap usaha sukar utk laksana
		Barisan Sosialis <ul style="list-style-type: none"> - Menentang kerana anggap ia sebagai penjajahan baru - Cadang pandangan rakyat diperoleh dahulu sebelum sertai Malaysia

Brunei	Menyokong	<ul style="list-style-type: none"> - Sultan Brunei (Sultan Omar Ali Saifuddin alukan cadangan - Pada awal rakyat berminat, namun ingin merdeka dahulu
	Menentang	<ul style="list-style-type: none"> - Parti Rakyat Brunei pimpinan A.M Azahari - Sebab menentang <ol style="list-style-type: none"> lebih minat gabung Brunei, Sar, Sab dan Kalimantan Utara dlm satu kesatuan pembentukan Malaysia satu cara British kekalkan pengaruh agar dapat kuasai ekonomi dan menjamin keselamatan khuatir Brunei hilang kekayaan
Reaksi Negara Jiran	Indonesia	<ul style="list-style-type: none"> - pada awal tidak menentang - Dr. Mohammad Hatta (Naib Presiden Indonesia dan Dr. Subandrio (Menteri Luar Indonesia) mengalukan pembentukan Malaysia
	Filipina	<ul style="list-style-type: none"> - Presiden Diosdado Pangan Macapagal menentang kerana menuntut wilayah Sabah - Bagi Tanah Melayu tuntutan tersebut di bawah urusan British
	Thailand	<ul style="list-style-type: none"> - Beri reaksi positif - Terima pembentukan Malaysia - Malaysia dianggap memperkuat usaha ke arah keamanan serantau di Asia Tenggara

5.4 Langkah Pembentukan Malaysia

16 Okt 1961	<ul style="list-style-type: none"> - Usul pembentukan Malaysia dibentangkan di Dewan Rakyat - Mendapat sokongan majoriti
Siri Lawatan	
Julai 1961	<ul style="list-style-type: none"> - Tunku adakan lawatan ke Sarawak dan Brunei - Untuk meninjau dan bertemu dengan pemimpin tempatan bagi menerangkan rancangan Pembentukan Malaysia
Ogos 1962	<ul style="list-style-type: none"> - Kerajaan PTM atur lawatan pemimpin Sarawak dan Sabah ke PTM - Datu Bandar Abang Haji Mustapha, Temenggung Jugah anak Barieng, Donald Stephens dan Datu Mustapha Datu Harun mengadakan lawatan untuk meninjau kemajuan PTM
Nov 1962	<ul style="list-style-type: none"> - Lawatan Tunku ke Sarawak dan Sabah
Lawatan ahli politik	<ul style="list-style-type: none"> - Dr Burhanuddin al-Helmi dan Ghafar Baba melawat Sar/Sab - Menunjukkan kesepakatan dalam kalangan ahli politik TM utk jelaskan gambaran sebenar rancangan Malaysia kepada penduduk Sar/Sab

Jawatankuasa Setia Kawan Malaysia (JSKM)	
23 Julai 1961	- JSKM ditubuhkan ketika persidangan Ahli-ahli Parlimen Komanwel di Singapura
Jumlah mesyuarat	- 4 kali iaitu di Jessleton, Kuching, Kuala Lumpur dan Singapura
Tujuan	i) Meyakinkan penduduk Sar/Sab tentang pembentukan Malaysia ii) Menyediakan ruang perbincangan bagi mendapatkan kata sepakat terhadap pembentukan Malaysia iii) Mengumpul pandangan tentang pembentukan Malaysia iv) Menyebarkan maklumat berkaitan Malaysia v) Memupuk aktiviti penghebahan dan mempercepat pembantukan Malaysia spt mendedahkan perkembangan kemajuan dalam pentadbiran serta projek pembangunan PTM
Ahli	- Wakil pemimpin dr PTM, Singapura, Sar, Sab
Pengerusi	- Donald Stephens
Keputusan mesyuarat ke 2	- Membuat keputusan menyokong rancangan Malaysia
Peranan	- Memberikan kefahaman kepada pemimpin tempatan - Mendapatkan sokongan terhadap pembentukan Malaysia

Tugas	- Melawat 35 pusat lawatan (20 pusat di Sarawak dan 15 pusat di Sabah)
Laporan Jun 1962	- Diserahkan kepada British dan PTM i) 2/3 menyokong pembentukan Malaysia ii) Syorkan agar Perlembagaan PTM 1957 dijadikan asas Perlembagaan Persekutuan baharu iii) Cadangkan kuasa autonomi dan jaminan khas diberi kepada Sarawak dan Sabah yg tidak boleh dipinda atau dibatalkan oleh Kerajaan Persekutuan tanpa persetujuan daripada Kerajaan Negeri berkenaan

Ahli Suruhanjaya Cobbold. Dari kiri Muhammad Ghazali Shafie, Wong Pow Nee, Lord Cobbold (Pengerusi), Sir David Watherston dan Sir Anthony Abell.

Sebahagian teks dalam dokumen Parliamentary Debates.

Referendum Singapura	
Ogos 1962- Sept 1962	- Rundingan antara Kerj PTM dengan Singapura menghasilkan persetujuan penyertaan Singapura ke dalam Malaysia
Referendum (pungutan suara)	- Diadakan pada awal Sept 1962 - Menyatakan bentuk pilihan Singapura menyertai Malaysia
Keputusan referendum	- Rakyat Singapura setuju bergabung spt syarat yang ditetapkan - Membolehkan Singapura sertai Malaysia

Suruhanjaya Cobbold	
Jan 1962	- Pembentukan Suruhanjaya Cobbold
Ahli	- Lord Cobbold (Pengerusi) - Sir Anthony Abell - Sir David Watherston - Muhammad Ghazali Shafie - Wong Pow Nee

Pembentukan Jawatankuasa Antara Kerajaan (JAK)		
Tahun	- Ogos 1962	
Tujuan	- Menyedia rangka perlembagaan - Membentuk keperluan melindungi kepentingan Sar/Sab	
Ahli	Pengerusi	- Lord Lansdowne, Menteri Tanah Jajahan
	Timbalan Pengerusi	- Tun Abdul Razak Hussein
Wakil Sarawak	- Ketua Setiausaha - Peguam Negeri - Setiausaha Kewangan - Datu Bandar Abang Haji Mustapha - Temenggung Jugah anak Barieng - Pengarah Montegrai - Ling Beng Siew - Chia Chin Sin	
	Wakil Sabah	- Ketua Setiausaha, - Peguam Negeri, - Setiausaha Kewangan, Datu Mustapha Datu Harun, - Donald Stephens - Khoo Siak Chiew

J/kuasa Kecil	<ol style="list-style-type: none"> Perlembagaan Kewangan Perkhidmatan awam Perundangan dan Kehakiman Organisasi Jabatan 				
Mesyuarat j/kuasa kecil	<table border="1"> <tr> <td>30 Ogos 1962</td> <td>- Mesyuarat pertama - Di Jesselton (Kota Kinabalu) Sab</td> </tr> <tr> <td>18-20 Sept 1962</td> <td>- Mesyuarat terakhir di K.Lumpur</td> </tr> </table>	30 Ogos 1962	- Mesyuarat pertama - Di Jesselton (Kota Kinabalu) Sab	18-20 Sept 1962	- Mesyuarat terakhir di K.Lumpur
30 Ogos 1962	- Mesyuarat pertama - Di Jesselton (Kota Kinabalu) Sab				
18-20 Sept 1962	- Mesyuarat terakhir di K.Lumpur				
Usul j/kuasa	<ul style="list-style-type: none"> Usulkan 18 perkara bagi Sarawak 20 perkara bagi Sabah Perlu dimasukkan dlm Perlemb. Persekutuan Untuk menjamin kepentingan rakyat Sar/ Sab. 				
Intipati 20 Perkara	<p>1. Agama Tiada bantahan berkenaan Islam menjadi agama rasmi Malaysia tetapi tiada agama rasmi negeri harus diperuntukkan untuk Borneo Utara dan perundangan berkaitan Islam di dalam Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu tidak harus terpakai di Borneo Utara.</p> <p>2. Bahasa</p> <ol style="list-style-type: none"> Bahasa Melayu menjadi Bahasa Rasmi Kebangsaan Persekutuan. Bahasa Inggeris akan terus digunakan untuk tempoh masa 10 tahun selepas Hari Malaysia. Bahasa Inggeris seharusnya menjadi Bahasa Borneo Utara untuk kesemua tujuan, samada di peringkat negeri atau Persekutuan tanpa had masa. <p>3. Perlembagaan Walaupun Persekutuan Tanah Melayu sedia ada diterima sebagai asas kepada Perlembagaan Malaysia. Perlembagaan Malaysia seharusnya menjadi satu dokumen baharu yang dipersetujui tanpa mengambil kira perkaitannya dengan negeri-negeri dan tidak seharusnya terjadi daripada satu siri pindaan terhadap satu Perlembagaan yang didrafkan dan dipersetujui oleh negeri-negeri berlainan dalam keadaan-keadaan yang berlainan. Satu Perlembagaan baharu utk Borneo Utara (Sabah) adalah semestinya penting.</p> <p>4. Ketua Persekutuan Ketua Negeri di Borneo Utara tidak seharusnya layak untuk dipilih sebagai Ketua Persekutuan.</p> <p>5. Nama Persekutuan Malaysia dan bukannya Melayu Raya</p> <p>6. Imigresen Kawalan ke atas urusan imigresen ke dalam mana-mana kawasan di Malaysia daripada luar hendaklah terletak di bawah bidang kuasa Kerajaan Pusat tetapi kemasukkan ke Borneo Utara hendaklah mendapat kelulusan daripada Kerajaan Negeri. Kerajaan Persekutuan tidak seharusnya boleh mem 'veto' kemasukkan mana-mana orang ke Borneo Utara bagi urusan-urusan Kerajaan Negeri kecuali dalam keadaan yang melibatkan kawalan ketat keselamatan. Borneo Utara seharusnya mempunyai kawalan yang tidak terhad ke atas pergerakan mana-mana orang kecuali mereka yang berasal dari lain-lain kawasan di Malaysia yang berkhidmat di bawah Kerajaan Persekutuan di Borneo Utara.</p> <p>7. Hak Berpisah Tiada hak sepatutnya diberikan utk berpisah dr Persekutuan.</p> <p>8. Borneonisasi Proses Borneonisasi di dalam perkhidmatan awam seharusnya dijalankan dengan sesegera yang mungkin.</p> <p>9. Pegawai-Pegawai British Apa-apa jua usaha harus dilakukan untuk menggalakkan para pegawai British untuk kekal di dalam Perkhidmatan Awam sehingga tempat-tempat mereka dapat diisi oleh orang-orang yang berkelayakan di Borneo Utara.</p> <p>10. Kewarganegaraan Syor-syor di dalam perenggan 148(k) di dalam laporan Suruhanjaya Cobbold seharusnya menjadi punca kuasa dalam mengawal hak-hak kewarganegaraan di Persekutuan di Borneo Utara tertakluk kepada</p>				

beberapa pindaan berikut:

(a) Sub-perenggan (i) tidak seharusnya mempunyai keperluan seperti kependudukan selama lima tahun:
(b) Untuk memastikan ianya mengikut undang-undang sedia ada, sub perenggan (ii) (a) seharusnya dibaca sebagai 7 daripada 10 tahun dan bukan 8 daripada 12 tahun.

(c) Sub-perenggan (iii) seharusnya tidak mempunyai sebarang sekatan yang terikat dengan kewarganegaraan ibu bapa seseorang yang lahir di Boeneo Utara selepas Malaysia mesti menjadi rakyat Persekutuan.

11. Tarif dan Kewangan

Borneo Utara seharusnya terus mengawal kewangan sendiri, pembangunan dan tariff, dan seharusnya mempunyai hak untuk melaksanakan percukaian sendiri dan untuk meminjam atas kredit sendiri.

Boleh kehilangan geran Pembangunan dan Kebajikan Colonial (CD & W grants). Kerajaan Persekutuan seharusnya memberi jaminan untuk membayar ganti rugi kepada Borneo Utara dan memanjangkannya kesatu bahagian penuh daripada geran-geran lain seumpamanya atau bantuan yang mungkin diberikan kepada Persekutuan.

12. Hak Istimewa Kaum Bumiputera

Secara prinsipnya kaum-kaum Bumiputera di Borneo Utara seharusnya menikmati hak-hak istimewa seperti mana orang-orang Melayu di dalam Persekutuan Tanah Melayu, tetapi formula dalam menetapkan hak-hak tersebut seperti mana yang terpakai kepada orang-orang Melayu tidak semestinya terpakai di Borneo Utara.

13. Kerajaan Negeri

i. Perdana Menteri (Ketua Menteri) seharusnya dipilih oleh ahli-ahli tidak rasmi Majlis Perundangan.

ii. Seharusnya wujud satu sistem kementerian (ministerial system) yang seumpama di Borneo Utara.

14. Tempoh Peralihan

Tempoh ini seharusnya diletakkan pada tujuh tahun dan sepanjang tempoh ini, kuasa perundangan hendaklah diletakkan pada Negeri Borneo Utara oleh Perlembagaan dan bukannya melalui penurunan kuasa kepada kerajaan Negeri oleh Kerajaan Persekutuan.

15. Pendidikan

Sistem sedia ada di Borneo Utara hendaklah dikekalkan dan untuk tujuan ini, ianya harus diletakkan di bawah kawalan Kerajaan Negeri.

16. Perlindungan Perlembagaan

Tiada pindaan pengubahsuaian atau penarikan terhadap perlindungan khas yang telah diberikan kepada Borneo Utara harus dilakukan oleh Kerajaan Pusat tanpa persetujuan positif daripada Kerajaan Negeri Borneo Utara.

Kuasa untuk meminda Perlembagaan Negeri Borneo Utara seharusnya menjadi hak eksklusif rakyat negeri tersebut.

(Nota: Parti Bersatu, Parti Demokratik dan Parti Pasok Momogun menimbangkan majoriti tiga per empat diperlukan untuk mana-mana pindaan berkuatkuasa kepada Perlembagaan Persekutuan dan Negeri manakala UNKO dan USNO menimbangkan majoriti dua per tiga adalah memadai).

17. Wakil di Parlimen Persekutuan

Bilangan wakil-wakil Borneo Utara di Parlimen Persekutuan seharusnya mengambil kira, bukan sahaja bilangan populasi tetapi juga saiz dan potensi-potensi yang berkaitan dan dalam apa jua kes, hendaklah tidak kurang daripada wakil-wakil dari Singapura.

18. Nama Ketua Menteri

Yang di-Pertua Negara

19. Nama Negeri

Sabah

20. Tanah, Hutan, Kerajaan Tempatan, dan lain-lain

Peruntukan-peruntukan di dalam Perlembagaan Persekutuan, terutamanya yang berkaitan dengan kuasa Majlis Tanah Negara tidak seharusnya terpakai di Borneo Utara. Sepertinya juga, Majlis Kerajaan Tempatan Kebangsaan juga tidak terpakai di Borneo Utara.

Teras utama dalam Perlembagaan 	Agama	- Islam agama Persekutuan tetapi dikecualikan Sar/ Sab
	Bahasa	- B. Melayu bahasa rasmi tapi BI sbg bahasa rasmi Sar / Sab - Sabah setuju guna BM dan balasan guna BI dlm 10 tahun selepas 1963 - 1970 Datu Mustapha menjadikan BM sbg bhs pengantar pendidikan mengikut Dasar Pendidikan Kebangsaan - 1971 Dewan Undangan Sabah luluskan BM sbg bhs dlm urusan rasmi di Sabah
	Pendidikan	- Sistem pendidikan kekal di bawah kawalan Kerj. Persekutuan kecuali Sar / Sab - Pendidikan Sar / Sab kekal bwh kawalan Kerj. Negeri hingga Majlis Negeri buat pindaan
	Kerusi Parlimen	- 24 kerusi – Sarawak - 16 kerusi – Sabah - 15 kerusi – Singapura
	Kuasa imigresen	- Di bawah Kerj. Persekutuan tapi Sar / Sab diberi kuasa sendiri utk kendalikan hal ehwal imigresen
Laporan JAK	1) Agama 2) Imigresen 3) Pendidikan 4) Kewarganegaraan 5) Federal Legislature 6) Perlembagaan Negeri 7) Pengagihan bidang kuasa Perundangan 8) Tanah 9) Majlis Kebangsaan bagi Kerajaan Tempatan 10) Provisi Kewangan 11) Pilihanraya 12) Kehakiman 13) Perkhidmatan Awam 14) Bahasa Kebangsaan 15) Kedudukan khas/istimewa kaum indigenous 16) Perlindungan Perlembagaan 17) Kesahan Undang? Persekutuan/ negeri 18) Undang-undang sedia ada 19) Kuasa Darurat 20) Pengaturan transisi bg Jabatan Persekutuan 21) Penangguhan Prosiding Undang-undang 22) Perjanjian Antarabangsa bagi bantuan Kewangan dan Teknikal 23) Majlis Raja-raja	

Intipati Perjanjian Malaysia	1) Tarikh pembentukan Malaysia adalah 31 Ogos 1953 2) Sar, Sab, Singapura akan menjadi ahli dalam Persekutuan Malaysia bersama PTM 3) Kerj British akan iktiraf kedaulatan Sar, Sab, dan Singapura dalam Malaysia 4) Memberikan kelebihan kepada Sar dan Sab menubuhkan kabinet negeri 5) Memperuntukkan tempoh masa peralihan, contohnya dalam bidang pentadbiran awam serta pendidikan kepada Sar dan Sab 6) Kerusi Parlimen diberikan pd Singapura 15 kerusi, Sar 24 kerusi dan Sabah 16 kerusi 7) Penduduk bumiputera di Sar dan Sab mendapat pengiktirafan sama seperti Melayu dalam Perlembagaan Persekutuan	
Misi PBB	Bantahan Indonesia - Indonesia buat bantahan rasmi	Penubuhan Jawatankuasa United Nations Malaysia Mission (UNMM) - Pada 12 Ogos 1963 - Untuk menilai dan membuat laporan - Diumumkan oleh U Thant Setiausaha Agung PBB
	Peranan UNMM	- Laurence Michelmore (Duta Amerika Syarikat di PBB) mengetuai rombongan buat tinjauan di Sar /Sab
	Kesan	- Pembentukan Malaysia 31 Ogos 1963 ditangguhkan kerana laporan Setiausaha PBB hanya dapat disiapkan pada 14 September 1963
	Laporan misi UNMM	- 14 September 1963 - Menyatakan penduduk Sar dan Sab menerima pembentukan Malaysia
	Peristiwa Pengisytiharan Malaysia	Kuala Lumpur - YDPA baca pengisytiharan Malaysia di Stadium Merdeka - Disaksikan oleh Tunku
	Sarawak	- Datu Abang Haji Openg Abang Sapiee angkat sumpah jawatan Yang di-Pertua Negeri Sarawak - Pengisytiharan dibaca oleh Khir Johari wakil Kerj. Persekutuan di Kuching - Hadir anggota kabinet negeri - Stephen Kalong Ningkan-Ketua Menteri Sar pada 22 Julai 1963 - 22 Julai disiythar Hari Sarawak dan cuti umum negeri
	Sabah	- Datu Mustapha Datu Harun umum pengisytiharan Malaysia di Kota Kinabalu - Menandatangani surat sumpah Yang di-Pertua Negeri Sabah yang pertama - Tun Abdul Razak wakil Kerj. Persekutuan

5.5 Perjanjian Julai 1963 dan Peristiwa Pengisytiharan Malaysia

Perjanjian Julai 1963	- Juga dikenali sbg Perjanjian Malaysia
Pihak tandatangan	- Kerajaan British - PTM - Sarawak - Sabah - Singapura
Tempat tandatangan	- Di London
Prinsip utama perjanjian	- Mengiktiraf hak yang sama kepada semua negeri dalam Malaysia

Tunku Abdul Rahman Putra al-Haj mengahantar edisi akhir pada 6 Julai 1963 di Kuala Lumpur menandatangani dan ke London bagi menandatangani Perjanjian Perlembagaan Malaysia

5.6 Konfrontasi dan Usaha Menangani

Reaksi awal Indonesia	- Tidak menentang					
Mula menentang	- Muncul selepas Pemberontakan Brunei pada 7 Disember 1962, apabila Tunku membuat kenyataan bahawa Indonesia terlibat membantu pemberontakan - Partai Komunis Indonesia menyelar rancangan Malaysia sbg penerusan dasar neokolonialisme yg dirancang oleh British					
Maksud neokolonialisme	<i>Perluasan pengaruh politik oleh sesebuah kuasa besar terhadap negara lain</i>					
Konfrontasi 	Tarikh - 20 Januari 1963					
	Oleh - Dr. Subandrio [Menteri Luar Indonesia]					
	Sebab - Umum konfrontasi terhadap Malaysia dgn alasan mengancam kedudukan Indonesia					
	Peristiwa penentangan <table border="1"> <tr> <td>20 Jan 1963</td> <td>- melancarkan konfrontasi terhadap TM "Ganyang Malaysia"</td> </tr> <tr> <td>16 Jan 1963-27 Mac 1963</td> <td>- tentera Indonesia melancarkan serangan gerila di Sarawak</td> </tr> <tr> <td>Ogos-Dis 1964</td> <td>- Pendaratan gerila di Johor</td> </tr> </table>	20 Jan 1963	- melancarkan konfrontasi terhadap TM "Ganyang Malaysia"	16 Jan 1963-27 Mac 1963	- tentera Indonesia melancarkan serangan gerila di Sarawak	Ogos-Dis 1964
20 Jan 1963	- melancarkan konfrontasi terhadap TM "Ganyang Malaysia"					
16 Jan 1963-27 Mac 1963	- tentera Indonesia melancarkan serangan gerila di Sarawak					
Ogos-Dis 1964	- Pendaratan gerila di Johor					
Peristiwa serangan	12 April 1963 - Tindakan ketenteraan terawal berlaku apabila pendaratan tentera dan separa tentera Indonesia di Tebedu Sarawak					
	29 Sept 1963 - Berlaku peristiwa berbelas tembakan antara tentera Malaysia dengan Indonesia di Kalabakan Sabah					
	2 Sept 1964 - Berlaku peristiwa pendaratan 30 orang gerila Indonesia di Labis Johor. - Gerila Indonesia yg masuk Johor ditahan tentera Malaysia 					
Tindakan Malaysia ke atas isu serangan	- Dr Ismail Abdul Rahman membawa isu serangan ke dalam Majlis Keselamatan PBB - Kaedah provokasi tidak mengubah pendirian Malaysia untuk bertindak selain cara diplomatik 					

Langkah menamatkan Konfrontasi	
Pendekatan diguna	- Diplomatik
Tanggung jawab	- Diserahkan kepada Kementerian Luar Negeri - Diketuai Muhammad Ghazalie Shafie
Tugas utama	- Mematahkan kempen propaganda - Mendapatkan sokongan luar
Usaha dijalankan	
Februari 1963	- U Thant (SU Agung PBB) mengutus wakilnya C.V Narasimhan pada Feb 1963 untuk berunding dengan pemimpin Indonesia dan PTM
9 April 1963	- Presiden Macapagal menganjurkan rundingan peringkat pegawai di Manila - Negara diwakili Muhammad Ghazali Shafie
1963	- Tunku menerima undangan Soekarno untuk bertemu di Tokyo - Tunku menerangkan tujuan pembentukan Malaysia
7-11 Julai 1963	- Tun Abdul Razak Hussein hadiri mesyuarat peringkat Menteri Luar di Manila - Utk mencari penyelesaian konfrontasi - Pihak Indonesia dihadiri oleh Dr. Subandrio Menteri Luar Indonesia
1964	- <i>Rundingan Malaysia, Indonesia dan Filipina melibatkan dua persidangan peringkat menteri di Bangkok dan satu sidang kemuncak di Tokyo</i> - <i>Peranan utama dimainkan oleh Thanat Khoman, Menteri Luar Thailand yg menganjurkan pertemuan dengan Menteri Luar Indonesia</i> Persetujuan Bangkok <ul style="list-style-type: none"> • Jeneral Soeharto, hubungan Indonesia-Malaysia diperbaiki. • Langkah yang diambil ialah <ul style="list-style-type: none"> ✓ pemerintah Indonesia telah mengadakan perundingan dengan kerajaan Malaysia. ✓ Menjelang 28 Mei hingga 1 Jun 1966, Menteri Luar Negeri Malaysia Tun Abdul Razak Hussein bertemu dengan Menteri Luar Negeri Indonesia Adam Malik di Bangkok, Thailand. ✓ Pertemuan itu menghasilkan Persetujuan Bangkok. ✓ Beberapa hal pokok yang disepakati dalam persetujuan itu, yakni: <ol style="list-style-type: none"> i. Rakyat Sabah dan Sarawak akan mendapat kesempatan untuk memilih kedudukan mereka di Malaysia. ii. Malaysia dan Indonesia setuju memulihkan hubungan diplomatik . iii. Mengakhiri tindakan permusuhan .
30 Sept 1965	- Peralihan kepimpinan Indonesia menamatkan konfrontasi - Jeneral Suharto melantik Jeneral Ali Moertopo dan Adam Malik untuk berunding menamatkan konfrontasi

4 Ogos 1966	- Indonesia umum penamatan konfrontasi
11 Ogos 1966	- Tun Abdul Razak menandatangani perjanjian Persetujuan Normalisasi di Jakarta Normalisasi Hubungan Indonesia-Malaysia <ul style="list-style-type: none"> ▪ Setelah Persetujuan Bangkok, hubungan Indonesia-Malaysia beransur pulih. ▪ Persetujuan Bangkok diikuti dengan tandatangan persetujuan normalisasi hubungan Malaysia-Indonesia pada 11 Ogos 1966. ▪ Menjelang 31 Ogos 1967, Indonesia dan Malaysia kembali mengadakan hubungan diplomatik di peringkat Kedutaan Besar yang terputus sebelum ini.

Malik menandatangani perjanjian Persetujuan Normalisasi Hubungan Indonesia-Malaysia oleh Tun Abdul Razak bersama pejabat di kiri dan Adnan Malik (di atas di kanan) disaksikan oleh Jeneral Suharto yang ditandakan di Jakarta, Indonesia.

Rumusan	- Pembentukan Malaysia gabungan PTM, Sarawak, Sabah dan Singapura - Hadapi cabarab utk dapat sokongan dan kerjasama rakyat - Cabaran peringkat antarabangsa ialah penentangan Indonesia dan Filipina - Persetujuan di capai melalui Perjanjian Malaysia 1963 -
16 September 1963	- Pengisytiharan Malaysia
Pengajaran	- Kesepakatan untuk kestabilan negara